

Mesto i uloga policije u prevenciji nasilja nad decom kao obliku ispoljavanja nasilja u porodici prema nacrtu novog zakona Republike Srpske

Prof. dr Vladimir M. Simović

tužilac Tužilaštva BiH, redovni profesor Fakulteta za bezbjednost i zaštitu Nezavisnog univerziteta u Banjoj Luci, vlado_s@blic.net; <https://orcid.org/0009-0002-9640-6488>

Prof. dr Marina M. Simović

sekretar Ombudsmena za djecu Republike Srpske, redovni profesor, Fakultet pravnih nauka Univerziteta „Apeiron“ Banja Luka, marina.simovic@gmail.com; <https://orcid.org/0009-0008-3330-4023>

Apstrakt: Nasilje u porodici predstavlja specifičan oblik ispoljavanja kriminaliteta nasilja koji ostavlja dalekosežne posledice po fizički i/ili psihički integritet članova porodice učinioca ovog kažljivog, protivpravnog, zabranjenog dela. Štetne posledice ovakvih ponašanja (bilo u obliku krivičnog dela ili u obliku prekršaja) naročito dolaze do izražaja ako su akti nasilja preduzeti prema deci kao članovima porodičnog domaćinstva učinioca dela. U cilju suzbijanja ovog oblika kriminaliteta nasilja, pored represivnog delovanja primenom kaznenih (krivičnih ili prekršajnih) sankcija, posebnu ulogu i značaj imaju mere prevencije. Radi se o širokom sistemu mera za sprečavanje ponovnog ispoljavanja nasilja u porodici, među kojima se ističu mere delovanja pripadnika policije koji se, među državnim organima, u velikom broju slučajeva prvi javljaju u suprotstavljanju sa ispoljenim oblicima nasilja u porodici, posebno kada se deca ili maloletnici nađu u ulozi žrtve ili svedoka. Upravo o ulozi policije u primeni preventivnih mera u suprotstavljanju nasilju nad decom kao oblikom nasilja u porodici prema Nacrtu novog Zakona Republike Srpske o o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama.

Ključne reči: nasilje u porodici, nasilje nad decom, policija, zakon, prevencija.

Primljen / Received: 19. april 2024. / April 19, 2024

Prihvaćen / Accepted: 20. april 2024. / April 20, 2024

UVOD

Nacrt Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama Republike Srpske iz septembra 2023. godine u velikoj meri menja osnovna pravna rešenja koja se danas primenjuju u prevenciji ovog specifičnog oblika ispoljavanja kriminaliteta nasilja shodno rešenjima iz Zakona o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske¹.

U procesu primene Zakona o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske iz 2012. godine utvrđeno je da pojedine njegove odredbe ne obezbeđuju punu pravnu zaštitu žrtava nasilja u porodici², pa se preciznijim normama i uvođenjem novih pravnih instituta nastoji, u skladu sa

međunarodnim standardima, poboljšati i unaprediti zaštitu žrtava³. Pored navedenog, Nacrtom zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama Republike Srpske, bilo je važno, omogućiti žrtvama nasilja u porodici nesmetan i besplatan pristup subjektima zaštite, propisati poseban postupak izricanja i praćenja sprovođenja hitnih mera zaštite i zaštitnih mera, obavezu koordinacije postupanja svih subjekata zaštite od nasilja, osnivanje, pored Saveta za suzbijanje nasilja u porodici i Odbora za praćenje nasilja prema ženama i femicida Republike Srpske, te druga pitanja od značaja za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja prema ženama⁴.

Tako Nacrt Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama Republike Srpske (član 1.) uređuje zašti-

¹ Službeni glasnik Republike Srpske broj 102/2012, 108/2013, 82/2015 i 84/2019.

² N. Petrić, G. Vidović, R. Žigić, Analiza usklađenosti zakona o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske sa međunarodnim standardima, Banja Luka, 2012. godine, str. 38-51.

³ J. Andrus, *Entextualizing domestic violence*, Oxford, 2015. godine, str. 178-196.

⁴ J. Aranson, *Domestic violence*, London, 1996. godine, str. 89-103,

tu od nasilja u porodici i porodičnoj zajednici⁵, zaštitu od nasilja prema ženama, sprečavanje femicida kao najtežeg oblika nasilja⁶ i posledice nasilja prema ženama, lica koja se smatraju članovima porodice, žene kao žrtve nasilja, subjekte zaštite žrtava nasilja u porodici i nasilja prema ženama, mere za zaštitu žrtava od nasilja u porodici i nasilja prema ženama i postupak njihovog izricanja i praćenja, sprovođenja, međusobna koordinacija aktivnosti svih subjekata koji su u funkciji zaštite od nasilja u porodici i nasilja prema ženama, osnivanje Saveta za suzbijanje nasilja u porodici Republike Srpske, osnivanje Odbora za praćenje nasilja prema ženama i femicida Republike Srpske i druga pitanja od značaja za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja prema ženama⁷.

Nacrt Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama Republike Srpske je usklađen sa relevantnim odredbama⁸ Direktive 2012/29/EU Evropskog parlamenta i Saveta od 25. oktobra 2012. godine o uspostavljanju minimalnih standarda za prava, podršku i zaštitu žrtava krivičnih dela, te o zameni Okvirne odluke Saveta 2001/220/PUP⁹. Na taj način se osigurava da se prema žrtvama krivičnih dela uopšte, pa tako i prema žrtvama krivičnih dela nasilja u porodici, a posebno prema deci žrtvama takvog nasilja postupa s poštovanjem, na osećajan, primeren, stručan i nediskriminirajući način čime se obezbeđuje da žrtve krivičnih dela dobijaju odgovarajuće informacije, podršku i zaštitu u svim kontaktima sa službama za podršku žrtvama ili nadležnim telima ili organima¹⁰.

Među regionalnim dokumentima¹¹ od osobenog značaja je svakako Konvencija Saveta Evrope o sprečavanju i suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici¹² iz 2011. godine (poznata i kao Istanbulska konvencija prema mestu njenog usvajanja). Ova konvencija je prvi i jedini sveobuhvatni i pravno obavezujući dokument u oblasti sprečavanja i suzbijanja nasilja nad ženama i nasilja u porodici u Evropi.

Pored toga, Nacrt zakona je u potpunosti prilagođen: a) članu 8. Direktive 2012/29/EU koji reguliše pravo na pristup

službama za podršku žrtvama krivičnih dela i mere podrške koje se pružaju žrtvama pre, za vreme i tokom određenog perioda nakon sprovedenog krivičnog postupka i b) članu 22. iste Direktive koji propisuje da žrtve dobijaju blagovremenu i pojedinačnu procenu radi utvrđivanja posebnih potreba zaštite.

Konačno, pri izradi Nacrta zakona uzeti su u obzir sledeći međunarodni dokumenti kao što su: a) Preporuka Saveta Evrope P(2002)5 o zaštiti žena od nasilja od 30. aprila 2002. godine¹³, b) Deklaracija o ukidanju nasilja nad ženama usvojena na Generalnoj skupštini OUN od 20. decembra 1993. godine (Rezolucija broj 48-104)¹⁴ i v) Direktiva Evropske unije iz 2022. godine o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici¹⁵.

Ustavni osnov za donošenje Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama Republike Srpske sadržan je, između ostalog, u članu 36. stav 1. Ustava Republike Srpske¹⁶, prema kojem porodica, majka i dete imaju posebnu zaštitu; da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju neposredno na osnovu Ustava, osim kada je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih od njih utvrđuju zakonom, te da se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih prava i sloboda samo kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 49. st. 1. i 2). Pored toga, Republika Srpska uređuje i obezbeđuje, između ostalog, ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, organizaciju, nadležnosti i rad državnih organa, te socijalno osiguranje i druge oblike socijalne zaštite (t. 5, 10. i 12. Amandmana XXXII na Ustav Republike, kojim je zamenjen član 68. Ustava).

Osnovni je cilj Nacrta ovog zakona pružanje zaštite žrtvama nasilja u porodici i nasilja prema ženama, te sprečavanje i suzbijanje nasilja u porodici i nasilja prema ženama, kojim se na različite načine, u različitom obimu ili u različitim pojavnim oblicima ispoljavanja, krše Ustavom, ratifikovanim međunarodnim ugovorima i zakonima zagarantovana ljudska prava i slobode, kao i zaštita života i psihofizičkog integriteta lica ženskog pola, a posebno sprečavanje femicida kao najtežeg oblika i posledice nasilja prema ženama¹⁷. Ovako formulisani cilj se ostvaruje jedinstvenim i koordinisanim postupanjem svih zakonom ovlašćenih subjekata zaštite kojim se postiže zakonito, efikasno, kvalitetno, blagovremeno i delotvorno sprečavanje

⁵ S.L. Schornstein, Domestic violence and health care, London, 1997. godine, str.89-104.

⁶ M. Kondor Langer, Kriminološki i kaznenopravni aspekti ubojstva i teškog ubojstva u obitelji, (neobjavljena doktorska disertacija), Zagreb, 2015. godine, str.181-184.

⁷ R.A.Javier., Domestic violence, London, 1996. godine, str.67-91.

⁸ Direktiva je preuzimana odredbama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske broj 53/2012, 91/2017, 66/2018 i 15/2021).

⁹ Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA.

¹⁰ E.Buzawa, C.Buzawa, Domestic violence, Thousand Oaks, 1996. godine, str.89-102.

¹¹ B.Pavišić, M.Kamber, I.Parenta, Kazneno pravo Vijeća Evrope, Rijeka, 2016. godine, str.92-101.

¹² Službeni glasnik Bosne i Hercegovine – Međunarodni ugovori broj 19/2013.

¹³ Council of Europe Committee of Ministers Recommendation Rec(2002)5 of the Committee of Ministers to member states on the protection of women against violence.

¹⁴ Declaration on the Elimination of Violence against Women, ADOPTED 20 December 1993 by General Assembly resolution 48/104.

¹⁵ Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on combating violence against women and domestic violence.

¹⁶ Službeni glasnik Republike Srpske broj 21/92, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/2002, 26/2002, 30/2002, 31/2002, 69/2002, 31/2003, 98/2003, 115/2005, 117/2005, 48/2011 i 73/2019.

¹⁷ N. Petrić, S. Husić, I. Šiljak, Priručnik za praćenje primjene Konvencije Savjeta Evrope o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici, Banja Luka, 2018. godine, str.75-84.

nasilja u porodici, nasilja prema ženama i femicida kao njegove posledice, kao i hitna, blagovremena i efektivna zaštita, pomoć i podrška žrtvama ovog nasilja¹⁸.

Ovakvo koncipirana zaštita od nasilja u porodici¹⁹ se zasniva na određenim načelima (rukovodnim principima) koje Nacrt zakona precizno nabroja u odredbi člana 3. Prema ovim zakonskim rešenjima načela zaštite od nasilja u porodici i nasilja prema ženama, kao i odgovarajući relevantni međunarodni standardi kojim se uređuje oblast nasilja u porodici i nasilja prema ženama, koje prihvata Republika Srpska primenjuju se u svim slučajevima radi obezbeđivanja najefikasnije pomoći, podrške i zaštite žrtava nasilja u porodici i nasilja prema ženama. Među osnovnim načelima postupanja²⁰ svih subjekata zaštite od nasilja u porodici i nasilja prema ženama javljaju se: a) načelo hitne zaštite bezbednosti žrtve i zaustavljanja nasilja i sprečavanje njegovog ponavljanja, b) načelo zaštite najboljeg interesa žrtve i v) načelo izbegavanja dodatne viktimizacije i povređivanja žrtve²¹.

Pored toga, svi subjekti zaštite u predmetima nasilja u porodici i nasilja prema ženama su obavezni da obezbede da na predmetima/slučajevima ove vrste rade upravo posebno „obučena“ lica koja su stekla posebna znanja iz te oblasti i koja se kontinuirano stručno osposobljavaju i usavršavaju.

POJMOVNO ODREĐIVANJE NASILJA U PORODICI

Nasilje u porodici²² (član 4.) postoji ukoliko postoji osnov sumnje da je član porodice ili porodične zajednice izvršio radnje fizičkog, seksualnog, psihičkog i/ili ekonomskog nasilja, pretnje koje izazivaju strah od fizičke, seksualne, psihičke i/ili ekonomske štete kod drugog člana porodice ili porodične zajednice. Radi se o kažnjivom deliktu koji je upravljen na više objekata zaštite kao što su: a) fizički ili psihički integritet, b) sloboda kretanja ili odlučivanja, v) polna sloboda i d) dostojanstvo ličnosti. Zakon je pri tome odredio više alternativni delatnosti koje predstavljaju radnju izvršenja nasilja u porodici (stav 2.).

Tako se kao radnje izvršenja javljaju sledeće delatnosti²³: 1) primena sile na fizički integritet člana porodice, bez obzira na to da li je nastupila povreda ili nije, 2) napad na psihički integritet člana porodice, bez obzira na to da li je nastupila povreda psihičkog integriteta ili nije, 3) postupak

nje koje može prouzrokovati fizičku ili psihičku bol ili patnju člana porodice, 4) drsko i bezobzirno ponašanje prema članu porodice, 5) uzrokovanje straha ili lične ugroženosti ili povrede dostojanstva člana porodice ucenom ili drugom prinudom, 6) oduzimanje dece ili izbacivanje člana porodice iz stambene jedinice u kojoj boravi, 7) verbalni napad, vređanje, psovanje, nazivanje pogrdnim imenima, te drugi načini grubog uznemiravanja člana porodice, 8) seksualno zlostavljanje i iskorišćavanje člana porodice, 9) praćenje, uhođenje i svi drugi slični oblici uznemiravanja člana porodice, 10) namerno oštećenje, uništenje ili prometovanje zajedničke imovine ili imovine u svojini ili u posedu člana porodice, 11) oduzimanje ili uskraćivanje prava na ekonomsku nezavisnost zabranom rada ili držanjem člana porodice u odnosu zavisnosti ili podređenosti, 12) zanemarivanje dece u njihovom vaspitanju, 13) ponižavajuće postupanje prema deci ili njihovo vaspitavanje fizičkim kažnjavanjem, 14) uskraćivanje izdržavanja člana porodice, 15) zanemarivanje starih ili iznemoglih članova porodice u njihovom njegovanju ili lečenju, 16) ograničavanje slobode komuniciranja člana porodice sa drugim članovima porodice ili drugim licima, 17) nasilna izolacija ili ograničenje slobode kretanja člana porodice, 18) onemogućavanje pristupa članu porodice zdravstvenoj zaštiti ili nezi, 19) iscrpljivanje radom, izgladnjavanje, uskraćivanje sna ili neophodnog odmora članu porodice, 20) nepridržavanje odluke nadležnog organa ili suda kojim je utvrđeno održavanje kontakata dece sa roditeljem sa kojim dete ne živi, 21) zadržavanje putne isprave ili nekog drugog dokumenta člana porodice, 22) fotografisanje ili snimanje člana porodice s ciljem njegove diskreditacije ili omalovažavanja njegove ličnosti, 23) neovlašćeno objavljivanje fotografija ili snimaka člana porodice putem informaciono-komunikacionih sredstava, odnosno neovlašćeno deljenje fotografija ili snimaka člana porodice putem društvenih mreža, nezavisno od toga da li su sačinjeni uz pristanak ili bez pristanka člana porodice i 24) svaka druga radnja koja predstavlja nasilje u porodici.

Pri tome je sam Nacrt zakona propisao da se radnjom izvršenja nasilja u porodici smatraju i pretnje (usmene ili pismene, odnosno simbolone najave, stavljanje u izgled primene bilo koje od više alternativno navedenih delatnosti²⁴. Pretnja u ovom slučaju mora da bude: a) ozbiljna, b) stvarna, v) moguća i g) neotklonjiva da bi bila pravno relevantna, bez obzira da li je neposredno (direktno) ili posredno (indirektno) ispoljena.

Članom porodice ili porodične zajednice, u smislu izvršioca, odnosno žrtve nasilja (član 7.) smatraju se sledeća lica²⁵: a) roditelji i deca, b) srodnici po krvi u pravoj liniji i u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stepenom srodstva, v) supružnici ili bivši supružnici i njihova deca i deca svakog od njih, g) vanbračni partneri ili bivši vanbračni partneri,

¹⁸ A.Matijević, Nasilje u obitelji – evropski modeli, Policija i sigurnost, Zagreb, broj 2/2010.godine, str.195-209.

¹⁹ E.S.Buzawa, C.G.Buzawa, Domestic violence, Thousand Oaks, 1996.godine, str.118-132.

²⁰ R.L.Davis, Domestic violence – facts and fallacies, Westport, 1998.godine, str.156-176.

²¹ R.L.Hampton, Substance abuse, family violence and child welfare, Thousand Oaks, 1998.godine, str. 118-135.

²² Grupa autora, Suzbijanje nasilja nad ženama, Banja Luka, 2011.godine, str.45-79.

²³ H.Ganija, Pravni aspekti braka i nasilje u porodici, Travnik, 2016.godine, str.68-101.

²⁴ D.Andrić i dr., Pravni priručnik sa analizom problema nasilja nad ženama, Zenica, 2016.godine, str.44-79.

²⁵ B.Moslavac, Nasilničko ponašanje u obitelji na štetu žena, Hrvatska pravna revija, Zagreb, broj 2/2008.godine, str. 97-107.

njihova deca ili deca svakog od njih, d) srodnici po tazbini zaključno do drugog stepena bez obzira na činjenicu da je bračna zajednica prestala, đ) roditelji sadašnjih i bivših bračnih i vanbračnih partnera, e) srodnici iz potpunog usvojenja u pravoj liniji bez ograničenja, a u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stepenom srodstva, kao i srodnici iz nepotpunog usvojenja, ž) lica koja vezuje odnos starateljstva, z) lica koja žive ili su živela u istom porodičnom domaćinstvu, bez obzira na srodstvo, i) lica koja imaju zajedničko dete ili je dete začeto, iako nikada nisu živela u istom porodičnom domaćinstvu i j) lica koja su međusobno bila ili su još uvek u emotivnoj ili intimnoj vezi, nezavisno od toga da li osumnjičeni za nasilje deli ili je delio domaćinstvo sa žrtvom.

Za temu našega rada posebno je značajna odredba člana 8. Nacrta zakona koja pod žrtvom nasilja u porodici smatra svakog člana porodice koji je izložen radnjama nasilja u porodici. Među žrtvama nasilja izdvaja se dete ili deca. Pri tome se dete (a to je lice koje još uvek u vreme preduzimanja neke od radnje nasilja u porodici nije navršilo osamnaest godina) predstavlja žrtvu nasilja u porodici i ukoliko je bilo prisutno prilikom vršenja radnji nasilja prema drugom članu porodice, iako radnje nasilja nisu preduzete prema njemu²⁶.

POLICIJA U PRIMENI MERA ZAŠTITE ŽRTAVA NASILJA U PORODICI

Zaštitu, pomoć i podršku žrtvama nasilja u porodici (član 9.) pružaju brojni državni organi koji se nazivaju subjekti zaštite. Među ovim organima se na prvom mestu nalaze nadležni pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova (policija), a potom i sledeći organi kao što su: nadležno javno tužilaštvo, nadležni sud, centri za socijalni rad, odnosno službe socijalne zaštite (organ starateljstva), zdravstvene i vaspitno-obrazovne ustanove, centri za besplatnu pravnu pomoć i pravna lica koja realizuju meru sigurne kuće. Osnovni ciljevi delatnosti subjekata zaštite jesu²⁷: a) pružanje zaštite, podrške i pomoći žrtvama i b) sprečavanje ponavljanje nasilja (povrat) bez obzira da li je protiv osumnjičenog već pokrenut krivični postupak ili nije.

Položaj žrtve nasilja u porodici odlikuje zakonom propisani fond, korpus prava, s jedne strane, odnosno, dužnosti nadležnih državnih organa, sa druge strane. Tu spadaju: a) opšta prava i b) posebna prava žrtava nasilja u porodici.

Žrtva nasilja u porodici ima sledeća „opšta, generalna“ prava (član 12.) kao što su²⁸: 1) pravo na pristup subjektima zaštite, 2) pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu, 3) pravo na psihološku pomoć i podršku, 4) pravo na zaštitu od zastrašivanja i odmazde, 5) pravo na zaštitu dostojanstva

tokom saslušanja kao svedoka, 6) pravo na pratnju lica od poverenja pri preduzimanju svih radnji u kojima učestvuje i pravo na punomoćnika, 7) pravo da, bez nepotrebnog odlaganja, bude obaveštena o: a) izricanju, produženju ili prestanku sprovođenja hitnih mera zaštite, b) izricanju zaštitnih mera i v) zameni izrečene mere drugom zaštitnom merom ili o njenom prestanku, 8) pravo da bude obaveštena o preduzetim radnjama povodom pokretanja postupka za izricanje hitnih mera zaštite i zaštitnih mera i o ishodu postupka, 9) pravo na socijalno stanovanje ili na drugi oblik privremenog stanovanja, 10) pravo da bude informisana o svim pravima koja joj pripadaju, 11) pravo na izbegavanje kontakta sa osumnjičenim za nasilje pre i tokom postupka, osim ako sudski postupak zahteva takav kontakt, 12) pravo na privremeno zbrinjavanje u sigurnu kuću, 13) pravo na podršku putem SOS telefona, 14) pravo na policijsku zaštitu i obezbeđenje, u svrhu neometanog uzimanja ličnih stvari prilikom napuštanja zajedničkog domaćinstva, 15) pravo na besplatnu pravnu pomoć i 16) pravo na zaštitu privatnosti.

Pored „opšte“ zaštite svih žrtava od nasilja u porodici, Nacrt zakona posebno (član 13.) predviđa specijalna, specifična prava na „posebnu“ pomoć i zaštitu s obzirom na posebna psihološka ili fizička stanja, te specifične karakteristike njihove ličnosti²⁹. Ovu posebnu pomoć i zaštitu uživaju sledeće žrtve nasilja. To su: a) dete, b) lice starije od 65 godina³⁰, v) lice sa invaliditetom i g) lice pod starateljstvom.

Subjekti zaštite dužni su bez odlaganja osigurati hitno rešavanje predmeta nasilja u porodici (član 17.), vodeći računa da su najbolji interes i dobrobit žrtve prioritet u tim postupcima, a naročito ako je žrtva dete, lice od 65 i više godina života, lice sa invaliditetom i lice pod starateljstvom. To dalje znači da su ovi subjekti dužni da međusobno saraduju, da saraduju i sa drugim nadležnim institucijama, organizacijama i ustanovama, kao i da razmenjuju potrebne podatke i informacije.

Iz zakonskih rešenja proizilazi obaveza prijavljivanja nasilja u porodici³¹ (član 18.). Naime, subjekti zaštite i zaposleni u institucijama, organizacijama i ustanovama obavezni su da, odmah po saznanju, prijave policiji da je izvršeno nasilje u porodici ili da postoji osnov sumnje da je takvo nasilje učinjeno. Takođe, članovi porodice i svaki drugi građanin imaju pravo da prijave policiji ili tužilaštvu da je izvršeno nasilje u porodici ili da postoji osnov sumnje da je ono učinjeno, a obavezni su ga prijaviti ukoliko je žrtva nasilja dete³². Odmah, po prijemu prijave da je učinjeno

²⁶ D.Bošković, Nasilje u porodici – društveni, kriminološki i kriminalistički aspekti, Banja Luka, 2009.godine, str.117-128.

²⁷ D.Bošković, Etiološka obeležja nasilja u porodici, Bezbjednost, policija, građani, Banja Luka, broj 1/2009.godine, str. 199-216.

²⁸ N.Petrić, Društvena reakcija na rodno zasnovano nasilje u porodici, Svarog, Banja Luka, broj 6/2013.godine, str. 105-117.

²⁹ I.Jeličić, D.Lukač, Z.Janjuš, Analiza krivičnog djela nasilja u porodici na području CJB Banja Luka, Bezbjednost, policija, građani, Banja Luka, broj 1-2/2012.godine, str. 29-41.

³⁰ D.Reljić, Posebna pomoć i zaštita starijih lica žrtava nasilja u porodici, Banja Luka, 2018.godine, str.78-97.

³¹ M.Kuzman, G.Pavlekić, Nasilje nad ženom u obitelji, Zagreb, 2004. godine, str. 113-121.

³² B.Đukić, D.Vujić, Specifičnosti krivičnog djela nasilje u porodici u Krivičnom zakonu Republike Srpske, Bezbjednost, policija, građani,

nasilje u porodici policija je dužna da o tome odmah obavesti organ starateljstva, koji neposredno pruža socijalnu zaštitu žrtvi, te preduzima druge mere, o čemu sačinjava službeni izveštaj i dostavlja ga policiji bez odgađanja.

O izvršenom nasilju u porodici nadležni policijski službenik odmah obavještava nadležnog javnog tužioca³³ i, uz izveštaj, dostavlja sve do tada prikupljene dokaze. Nakon okončanja istrage, nadležni javni tužilac u pisanoj formi obavještava žrtvu, policiju i organ starateljstva o podizanju optužnice, o nesprovođenju ili obustavi istrage, kao i o razlozima za nesprovođenje ili obustavu istrage.

Policija je, pored obavještavanja javnog tužioca o izvršenom nasilju u porodici, dužna da proceni rizik odmah, o čemu bez odlaganja, obavještava organ starateljstva i tužilaštvo. Po prijavljenom nasilju u porodici vrši se procena rizika po žrtvu³⁴ (član 19.). Takvu procenu rizika vrši nadležni policijski službenik, u roku od 48 časova od prijave nasilja, na osnovu prikupljenih informacija. Ova procena rizika od nasilja sadrži sledeće podatke³⁵: 1) da li je osumnjičeni za nasilje ranije ili neposredno pre procene rizika učinio nasilje u porodici ili neki drugi vid nasilja i da li je spreman da ga ponovi, 2) da li je osumnjičeni pretio ubistvom ili samoubistvom, 3) da li osumnjičeni poseduje oružje, 4) da li sumnja na postojanje smetnji u mentalnom zdravlju osumnjičenog, 5) da li sumnja na postojanje zloupotrebe alkohola kod osumnjičenog, 6) da li sumnja na postojanje zloupotrebe psihoaktivnih supstanci kod osumnjičenog, 7) da li je dete prisustvovalo radnji nasilja, 8) da li je žrtva pokrenula postupak za razvod braka ili je napustila osumnjičenog za nasilje, 9) da li postoji sukob oko vršenja roditeljskog prava ili načina održavanja ličnog kontakta deteta i roditelja koji je osumnjičen za nasilje, 10) da li je osumnjičenom za nasilje izrečena hitna mera zaštite od nasilja ili zaštitna mera, 11) da li žrtva doživljava strah i kako ona procenjuje rizik od ponavljanja nasilja i 12) druge činjenice i okolnosti od značaja za procenu rizika.

PRIMENA HITNIH MERA ZAŠTITE OD NASILJA U PORODICI

Pored procene rizika od nasilja u porodici, velika uloga policije u procesuiranju učinilaca nasilja u porodici, se ogleda upravo u primeni hitnih mera zaštite žrtava od nasilja u porodici. Dve su vrste mera za zaštitu žrtve³⁶ koje se izriču samostalno (član 20.). To su³⁷:

a) hitne mere zaštite – čija je svrha otklanjanje neposredne opasnosti po fizički ili psihički integritet i garantovanje bezbednosti žrtvi i

b) zaštitne mere – sa svrhom da se obezbedi nužna zaštita i bezbednost žrtve, te da se otklone stanja ili uslovi koji mogu biti od uticaja ili mogu pogodovati ili podsticajno delovati da osumnjičeni za nasilje ubuduće vrši radnje nasilja.

Osumnjičenom za nasilje u porodici mogu se izreći dve hitne mere zaštite (član 21.). To su³⁸: a) udaljenje iz stana, kuće ili drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor i/ili b) zabrana približavanja ili komunikacije ili uznemiravanja žrtve³⁹.

Nadležni policijski službenik (član 22.) po službenoj dužnosti ili na zahtev žrtve ili organa starateljstva izriče jednu ili obe hitne mere zaštite u trajanju od 48 časova od dana uručenja pismenog naređenja radi otklanjanja neposredne opasnosti po fizički ili psihički integritet žrtve nasilja i garantovanje bezbednosti žrtvi, u skladu sa zakonom⁴⁰. Lice kojem je izrečena hitna mera zaštite dužno je odmah napustiti stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor, prema potrebi uz prisustvo policijskog službenika, te je dužno izbegavati mesta ili područja na udaljenosti od najmanje 200 metara na kojoj se ne sme približiti žrtvi nasilja. O produženju trajanja hitne mere zaštite, na zahtev tužioca ili policijskog organa, odlučuje nadležni osnovni sud koji rešenjem može produžiti trajanje mere za najduže trideset dana.

PRIMENA ZAŠTITNIH MERA OD NASILJA U PORODICI

Značajnu ulogu u prevenciji nasilja u porodici imaju i nadležni policijski organi prilikom izricanja i primene zaštitnih mera⁴¹. Naime, stvarno i mesno nadležni sud sprovodi postupak za izricanje neke od zakonom propisanih zaštitnih mera (član 31.) bez odugovlačenja na način koji onemogućava zloupotrebu procesnih prava koja pripadaju strankama ili drugim licima koja učestvuju u postupku. To je upravo sud na čijem području žrtva ima prebivalište ili boravište. Zahtev za izricanje zaštitne mere nadležnom sudu po službenoj dužnosti – *ex officio* – podnosi tužilac ili nadležni policijski organ, ali uz saglasnost tužioca⁴² (član

poboljšanje položaja žrtve u krivičnom postupku, Beograd, 2016. godine, str.76-94.

³⁸ Lj.Mitrović, N.Grbić Pavlović, Hitne mjere zaštite žrtava nasilja u porodici, Anali poslovne ekonomije, Banja Luka, broj 14/2016.godine, str. 50-60.

³⁹ M.Živković, Specifičnosti postupka dokazivanja krivičnog djela nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici, Bezbednost, policija, građani, Banja Luka, broj 1-2/2015.godine, str. 279-294.

⁴⁰ D.Modli, Policija i nasilje u obitelji, Policija i sigurnost, Zagreb, broj 1-6/2001.godine, str. 167-180.

⁴¹ D.Jovašević, Efikasnost pravosuđa i kaznena politika sudova u Srbiji za krivično delo nasilja u porodici, Godišnjak Fakulteta pravnih nauka, Banja Luka, broj 9/2019.godine, str. 69-87.

⁴² I.Cajner Mraović, Organizacione determinante postupanja policije povodom nasilja u obitelji, Ljetopis studijskog centra za socijalni rad, Zagreb, broj 1/2002.godine, str.17-28.

Banja Luka, broj 1-2/2013.godine, str.205-220.

³³ V.Karajica, Nasilje u porodici i zaštita žena u svjetlu društvenih vrijednosti u Bosni i Hercegovini, Defendologija, Banja Luka, broj 21-22/2008.godine, str. 149-155.

³⁴ T.Marić, Novi standardi u primjeni Zakona o zaštiti od nasilja u porodici u Republici Srpskoj, Godišnjak Fakulteta pravnih nauka, Banja Luka, broj 10/2020.godine, str. 256-264.

³⁵ I.Milas Klarić, Nasilje u obitelji – pravni aspekti, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, Zagreb, broj 3-4/2005.godine, str.961-999.

³⁶ D.Rogić Hadžalić, Nasilje u obitelji, Zagreb, 2012.godine, str.67-83.

³⁷ S.Josimović i dr., Postupanje u slučajevima nasilja u porodici i

34.). No, ovaj zahtev takođe mogu podneti i žrtva ili organ starateljstva.

Pored hitnih mera zaštite od nasilja u porodici, Nacrt zakona predviđa takođe i više zaštitnih mera (član 25.) koje osumnjičenom licu izriče nadležni sud. Među zaštitne mere spadaju⁴³:

1) udaljenje iz stana, kuće ili nekog drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili neki drugi stambeni prostor (član 26.) u trajanju od trideset dana do jedne godine,

2) zabrana približavanja žrtvi nasilja (član 27.) u trajanju od trideset dana do jedne godine,

3) zabrana komunikacije ili uznemiravanja ili uhođenja žrtve (član 28.) u trajanju od trideset dana do jedne godine,

4) obavezan psihosocijalni tretman (član 29.) u trajanju do jedne godine i

5) obavezno lečenje od zavisnosti (član 30.) u trajanju do jedne godine.

Postupak za izricanje zaštitne mere⁴⁴ pokreće se podnošenjem odgovarajućeg procesnog akta – „zahteva“ (član 37.) koji mora da sadrži zakonom taksativno navedene obavezne, konstitutivne elemente. Uz zahtev prilaže se procena rizika, naređenje o izricanju ili produženju hitne mere zaštite, pribavljeni dokazi i izvod iz službene evidencije ukoliko je osumnjičeni već bio prijavljivan za slučajeve nasilja porodici. U slučaju potrebe sud prilikom odlučivanja o primeni zaštitne mere može zahtevati od centra za socijalni rad, drugih subjekata zaštite i drugih organa i ustanova da mu pruže pomoć u pribavljanju potrebnih dokaza, kao i da dostave svoje mišljenje o svrsishodnosti primene tražene mere.

Rešenje kojim se izriče jedna ili više zaštitnih mera (član 41.) sud donosi kada, nakon sprovedenog ročišta, utvrdi da postoji osnov sumnje da je osumnjičeni izvršio radnje nasilja u porodici i da postoje zakonskom propisani uslovi za izricanje zaštitne mere, vodeći pri tome računa o svrsi, težini, trajanju izrečene mere i njenoj efikasnosti. Rešenjem se određuje vrsta i trajanje zaštitne mere, kao i ustanova i organi koji su nadležni za njeno izricanje.

Ustanove i organi nadležni za izvršenje izrečene zaštitne mere⁴⁵ (član 44.), među koje spada i policija, dužni su redovno pratiti izvršenje mere, te da dostavljaju nadležnom sudu izveštaj o njenom izvršenju (o toku, rezultatima ili uspehu) najkasnije u roku od tri meseca od dana izricanja zaštitne mere, a po potrebi i ranije. Na isti način, ovi organi mogu predložiti prekid, produženje ili zamenu izrečene mere drugom propisanom zaštitinom merom, ako je to potrebno u konkretnom slučaju. Pored toga, sud može u svako doba naložiti proveru zaštitne mere i zatražiti o tome izveštaj.

⁴³ B.Zeković, A.Gligorović, Institucionalni mehanizmi zaštite od nasilja u porodici i njegova primjena u Crnoj Gori, Podgorica, 2014.godine, str.39-69.

⁴⁴ D.Rogić Hadžalić, Nasilje u obitelji, Zagreb, 2012.godine, str.67-83.

⁴⁵ M.Martić, Nasilje u porodici, Svarog, Banja Luka, broj 15/2017.godine, str. 82-87.

Posebnu vrstu mera podrške žrtvama nasilja u porodici⁴⁶, u čijoj realizaciji učestvuju organi policije, čine:

a) sigurna kuća (član 58.) – mera kojom se obezbeđuje siguran smeštaj i pomoć žrtvama, a koju može realizovati pravno lice⁴⁷. Radi obezbeđenja fizičke zaštite i ostvarivanja prava i interesa žrtve, organ starateljstva, uz asistenciju policije, ili policija uz saglasnost organa starateljstva dužni su, uz prethodni pristanak žrtve, privremeno zbrinuti žrtvu u sigurnu kuću, drugu odgovarajuću ustanovu ili kod druge porodice (član 59.). Žrtva, zbog pretrpljenog nasilja, straha i uznemirenosti, radi obezbeđenja fizičke zaštite i ostvarivanja svojih prava i interesa, kao i sprečavanja ponavljanja nasilja, ima pravo da na vlastiti zahtev bude privremeno zbrinuta u sigurnu kuću. U sigurnoj kući se obezbeđuje smeštaj, socijalna, psihološka, pravna, pedagoška, medicinska, defektološka i druga odgovarajuća pomoć i podrška,

b) zbrinjavanje žrtve u drugu odgovarajuću ustanovu ili kod druge porodice (član 61.) – mera koja se primenjuje u slučaju kada organ starateljstva oceni da je to povoljnije za žrtvu i uz saglasnost žrtve nasilja u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast socijalne zaštite i

v) preuzimanje ličnih stvari (član 62.) - mera čijom je primenom radi zaštite žrtve, policija, na njen zahtev dužna da otprati žrtvu u kuću, stan ili drugi stambeni prostor radi preuzimanja ličnih stvari i ličnih stvari drugih lica koja su napustila taj prostor, a koje su neophodne za zadovoljenje svakodnevnih potreba⁴⁸ čime bi se otklonila ili smanjila na minimum opasnost dalje povrede ili narušavanja integriteta žrtve.

ZAKLJUČAK

Pored zaštite svih ustavom, zakonom i međunarodnim standardima utvrđenih ljudskih prava, kao i prava utvrđenih važećim Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici⁴⁹, Nacrtom zakona nastoji se žrtvama nasilja u porodici (pa time i nasilja prema deci) učiniti dostupan i efikasan sistem mera pomoći, podrške i zaštite, sve s ciljem zaustavljanja trenutnog nasilja koje trpe, sprečiti njegovo ponavljanje, a posebno eliminisanja mogućeg fatalnog ishoda. Rano prepoznavanje i profesionalno i stručno delovanje, u mnogome sprečava nastupanje najtežih posledica ukoliko se sistem na vreme alarmira.

Dostignuće Nacrta Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama Republike Srpske posle usvajanja i početka primene jeste rano prepoznavanje svih oblika

⁴⁶ D.Deket, Zbirka propisa u oblasti zaštite od nasilja u porodici, u Republici Srpskoj, Banja Luka, 2014.godine, str.37-62.

⁴⁷ I.Marković, Obeležja Zakona o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske, Nauka, bezbednost, policija, Beograd, broj 2/2013.godine, str. 71-80.

⁴⁸ A.Adžajić Dedović, Policija i nasilje u porodici u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 2007.godine, str.116-138.

⁴⁹ Lj.Mitrović, Nasilje nad djecom i prekršaji iz Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, Nauka, bezbednost, policija, Beograd, broj 1/2007.godine, str. 163-175.

nasilja u porodici, a posebno nasilja nad decom, koordinirano i jasno delovanje nadležnih institucija, ali i društva u celini i zahteva dodatni angažman i obuku službenih i stručnih lica nadležnih subjekata zaštite, pravovremeno i jasno postupanje, praćenje nasilja u porodici, nasilja prema ženama i femicida, usvajanje strateških dokumenata i akcionih planova, praćenje i analiza pojedinačnih slučajeva na terenu, kao i periodična procena ostvarenih efekata uz mogućnost kreiranja novih mera i aktivnosti, sve sa konačnim ciljem eliminisanja, odnosno svođenja na najmanju moguću meru, kako nasilja u porodici, tako i nasilja nad decom.

Nacrt Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama Republike Srpske (član 85.) pod nazivom: „Multisektorski pristup i koordinacija“ predviđa da s ciljem unapređenja i jačanja međusobne saradnje u zaštiti, pomoći i podršci žrtvama i koordinisanog odgovora na suzbijanju i sprečavanju ponavljanja nasilja, Ministarstvo pravde, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite, Ministarstvo prosvete i kulture, Ministarstvo uprave i lokalne samouprave, Ministarstvo i Gender centar usaglašavaju „Opšti protokol o postupanju u slučajevima nasilja u porodici i nasilja prema ženama“. Stoga se na području jedinice lokalne samouprave, na inicijativu načelnika/gradonačelnika, zaključuje poseban protokol o postupanju u takvim slučajevima. Uz to se insistira na formiranju grupa za koordinaciju i saradnju koje čine predstavnici svih ustanova, organa i specijalizovanih udruženja i fondacija, kao i subjekata zaštite koji pružaju zaštitu, pomoć i podršku žrtvama nasilja u porodici i nasilja prema ženama. Ova se grupa za koordinaciju i saradnju formira najkasnije u roku od trideset dana od dana donošenja „Opšteg protokola o postupanju u slučajevima nasilja u porodici i nasilja prema ženama“.

Konačno, u sprovođenju nadzora nad primenom zakonom propisanih mera, sredstava ili postupaka u cilju sprečavanja nasilja u porodici (dakle, njegovog ponavljanja – sprečavanja sekundarne viktimizacije), posebnu ulogu imaju kaznene odredbe o prekršajnoj odgovornosti fizičkih i/ili pravnih lica za propuste ili nečinjenja, čime se stvara povoljna klima za širenje ili ponavljanje istih, ranije izvršenih ili novih oblika ispoljavanja nasilja u porodici uošte, pa tako i nasilja na decom u porodici⁵⁰. Kao specifičan oblik vršenja nadzora nad efikasnim, zakonitim i kvalitetnim sprečavanjem recidiva (povrata) nasilja u porodici predstavlja sistem odgovornosti i kažnjivosti za nepoštovanje zakonskih obaveza od strane pojedinih subjekata zaštite.

Pored novčane kazne za prekršaj (član 89.) u iznosu od 1.000 do 3.000 KM kažnjavaju se zaposleni u vaspitno-obrazovnoj, socijalnoj i zdravstvenoj ustanovi, koji ne prijavu, ne obaveste (ne podnesu usmenu ili pismenu prijavu)

za učinjeno nasilje u porodici⁵¹. Takođe je novčana kazna propisana i za neprijavlivanje izvršenog ili pokušanog nasilja u porodici koje je izvršeno prema detetu: a) za građanina - novčana kazna u iznosu od 300 do 900 KM i b) za člana porodice ili porodične zajednice - novčana kazna u iznosu od 300 do 900 KM, osim u slučaju kada je i sam žrtva nasilja u porodici. Konačno, policijski službenik (član 90.) koji uopšte, trajno ili privremeno, ne postupi, potpuno ili delimično, u skladu sa zakonom propisanim obavezama po prijavi za izvršeno delo nasilja u porodici, podleže takođe prekršajnoj odgovornosti i kažnjavanju.

LITERATURA

- Adžajlić Dedović, A., Policijski aspekti nasilja u porodici u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 2007.
- Andrić, D., i dr., Pravni priručnik sa analizom problema nasilja nad ženama, Zenica, 2016.
- Andrus, J., *Entextualizing domestic violence*, Oxford, 2015.
- Aranson, J., *Domestic violence*, London, 1996.
- Bošković, D., Etiološka obeležja nasilja u porodici, *Bezbednost, policija, građani*, Banja Luka, broj 1/2009.godine, str. 199-216.
- Bošković, D., *Nasilje u porodici – društveni, kriminološki i kriminalistički aspekti*, Banja Luka, 2009.
- Buzawa, E.S., Buzawa, C.G., *Domestic violence*, Thousand Oaks, 1996.
- Cajner Mraović, I., *Organizacione determinante postupanja policije povodom nasilja u obitelji*, Ljetopis studijskog centra za socijalni rad, Zagreb, broj 1/2002.godine, str.17-28.
- Davis, R.L., *Domestic violence – facts and fallacies*, Westport, 1998.
- Deket, D., Zbirka propisa u oblasti zaštite od nasilja u porodici, u *Republici Srpskoj*, Banja Luka, 2014.
- Đukić, B., Vujić, D., *Specifičnosti krivičnog djela nasilje u porodici u Krivičnom zakonu Republike Srpske*, *Bezbednost, policija, građani*, Banja Luka, broj 1-2/2013.godine, str.205-220.
- Ganija, H., *Pravni aspekti braka i nasilje u porodici*, Travnik, 2016.
- Grupa autora, *Suzbijanje nasilja nad ženama*, Banja Luka, 2011.
- Hampton, R.L., *Substance abuse, family violence and child welfare*, Thousand Oaks, 1998.
- Javier, R.A., *Domestic violence*, London, 1996.
- Jeličić, I., Lukač, D., Janjuš, Z., *Analiza krivičnog djela nasilja u porodici na području CJB Banja Luka*, *Bezbednost, policija, građani*, Banja Luka, broj 1-2/2012.godine, str. 29-41.
- Josimović, S., i dr., *Postupanje u slučajevima nasilja u porodici i poboljšanje položaja žrtve u krivičnom postupku*, Beograd, 2016.
- Jovašević, D., *Efikasnost pravosuđa i kaznena politika sudova u Srbiji za krivično delo nasilja u porodici*, *Godišnjak Fakulteta pravnih nauka*, Banja Luka, broj 9/2019.godine, str. 69-87.
- Karajica, V., *Nasilje u porodici i zaštita žena u svjetlu društvenih vrijednosti u Bosni i Hercegovini*, *Defendologija*, Banja Luka, broj 21-22/2008.godine, str. 149-155.

⁵⁰ С.Сумоња, Насилје у породици – прекршај или кривично дјело, *Безбједност, полиција, грађани*, Бања Лука, број 1/2008. године, стр. 171-184.

⁵¹ Н.Зулфикарпашић, *Прекршајно правни аспекти насилја у породици (необјављена докторска дисертација)*, Бања Лука, 2013. године, стр.107-121.

Prof. dr Vladimir M. Simović, prof. dr Marina M. Simović

Mesto i uloga policije u prevenciji nasilja nad decom kao obliku ispoljavanja nasilja u porodici prema nacrtu novog zakona Republike Srpske
The Place and Role of the Police in the Prevention of Violence Against Children as a Form Manifestations of Violence in the Family According to the Draft New Law of the Republic of Serbia

- Kondor Langer, M., Kriminološki i kaznenopravni aspekti ubojstva i teškog ubojstva u obitelji, (neobjavljena doktorska disertacija), Zagreb, 2015.
- Kuzman, M., Pavleković, G., Nasilje nad ženom u obitelji, Zagreb, 2004.
- Marić, T., Novi standardi u primjeni Zakona o zaštiti od nasilja u porodici u Republici Srpskoj, Godišnjak Fakulteta pravnih nauka, Banja Luka, broj 10/2020.godine, str. 256-264.
- Marković, I., Obeležja Zakona o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske, Nauka, bezbednost, policija, Beograd, broj 2/2013.godine, str. 71-80.
- Martić, M., Nasilje u porodici, Svarog, Banja Luka, broj 15/2017.godine, str. 82-87.
- Matijević, A., Nasilje u obitelji – europski modeli, Policija i sigurnost, Zagreb, broj 2/2010.godine, str.195-209.
- Milas Klarić, I., Nasilje u obitelji – pravni aspekti, Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu, Zagreb, broj 3-4/2005.godine, str.961-999.
- Mitrović, Lj., Grbić Pavlović, N., Hitne mjere zaštite žrtava nasilja u porodici, Anali poslovne ekonomije, Banja Luka, broj 14/2016.godine, str. 50-60.
- Mitrović, Lj., Nasilje nad djecom i prekršaji iz Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, Nauka, bezbednost, policija, Beograd, broj 1/2007.godine, str. 163-175.
- Modli, D., Policija i nasilje u obitelji, Policija i sigurnost, Zagreb, broj 1-6/2001.godine, str. 167-180.
- Moslavac, B., Nasilničko ponašanje u obitelji na štetu žena, Hrvatska pravna revija, Zagreb, broj 2/2008.godine, str. 97-107.
- Pavišić, B., Kamber, M., Parenta, I., Kazneno pravo Vijeća Europe, Rijeka, 2016.
- Petrić, N., Društvena reakcija na rodno zasnovano nasilje u porodici, Svarog, Banja Luka, broj 6/2013.godine, str. 105-117.
- Petrić, N., Husić, S., Šiljak, I., Priručnik za praćenje primjene Konvencije Savjeta Evrope o spriječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici, Banja Luka, 2018.
- Petrić, N., Vidović, G., Žigić, R., Analiza usklađenosti zakona o zaštiti od nasilja u porodici Republike Srpske sa međunarodnim standardima, Banja Luka, 2012.
- Reljić, D., Posebna pomoć i zaštita starijih lica žrtava nasilja u porodici, Banja Luka, 2018.
- Rogić Hadžalić, D., Nasilje u obitelji, Zagreb, 2012.
- Schornstein, S.L., Domestic violence and health care, London, 1997.
- Sumonja, S., Nasilje u porodici – prekršaj ili krivično djelo, Bezbednost, policija, građani, Banja Luka, broj 1/2008. godine, str. 171-184.
- Zeković, B., Gligorović, A., Institucionalni mehanizmi zaštite od nasilja u porodici i njegova primjena u Crnoj Gori, Podgorica, 2014.
- Zulfikarpašić, N., Prekršajno pravni aspekti nasilja u porodici (neobjavljena doktorska disertacija), Banja Luka, 2013.
- Živković, M., Specifičnosti postupka dokazivanja krivičnog djela nasilja u porodici ili porodičnoj zajednici, Bezbednost, policija, građani, Banja Luka, broj 1-2/2015.godine, str. 279-294.

Službena glasila

- Službeni glasnik Bosne i Hercegovine – Međunarodni ugovori broj 19/2013.
- Službeni glasnik Republike Srpske broj 21/92, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/2002, 26/2002, 30/2002, 31/2002, 69/2002, 31/2003, 98/2003, 115/2005, 117/2005, 48/2011 i 73/2019.
- Službeni glasnik Republike Srpske broj 102/2012, 108/2013, 82/2015 i 84/2019.

Međunarodni akti

- Council of Europe Committee of Ministers Recommendation Rec(2002)5 of the Committee of Ministers to member states on the protection of women against violence.
- Declaration on the Elimination of Violence against Women, ADOPTED 20 December 1993 by General Assembly resolution 48/104.
- Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA.
- Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on combating violence against women and domestic violence.

The Place and Role of the Police in the Prevention of Violence Against Children as a Form Manifestations of Violence in the Family According to the Draft New Law of the Republic of Serbia

Prof. dr Marina M. Simović

*Full professor, Faculty of Legal Sciences of the Pan-European University "Apeiron" in Banja Luka, marina.simovic@gmail.com;
<https://orcid.org/0009-0008-3330-4023>*

Prof. dr Vladimir M. Simović

prosecutor's Office of Bosnia and Herzegovina, full professor at the Faculty of Security and Protection Independent University in Banja Luka, vlado_s@blic.net, <https://orcid.org/0009-0002-9640-6488>.

Abstract: Domestic violence is a specific form of manifestation criminality of violence that leaves far-reaching physical consequences and/or the mental integrity of the family members of the perpetrator of this crime, illegal, prohibited act. Harmful consequences of such behaviors (either in the form of a criminal offense or in the form of a misdemeanor) especially come to expressed if acts of violence were committed against children as members of the perpetrator's family household. In order to suppress this form criminality of violence, in addition to repressive actions through the application of punitive measures (criminal or misdemeanor) sanctions, measures have a special role and importance prevention. It is a broad system of measures to prevent recurrence manifestations of domestic violence, among which measures of action stands out members of the police who, among the state authorities, are in large numbers cases first appear in confrontation with manifested forms of violence in the family, especially when children or minors find themselves in the role of victim or witness. Precisely about the role of the police in the implementation of preventive measures in opposing violence against children as a form of domestic violence according to Draft of the new Law of the Republic of Srpska on protection from domestic violence and violence against women.

Keywords: domestic violence, violence against children, police, law, prevention.